

Luku 8.2

Talouden häiriöt - inflaatio ja deflaatio

Hintavakauden kansantajuinen määritelmä

Hintavakaus on tila, jossa odotetut muutokset yleiseen hintatasoon eivät muuta yritysten tai kotitalouksien kulutuspäätöksiä.

- Alan Greenspan, 2.7.1996

Käyttökelpoinen määritelmä hintavakaudelle on minusta tilanne, jossa odotukset nousevista (tai laskevista) hinnoista pitkällä aikavälillä eivät vaikuta voimakkaasti ihmisten taloudelliseen käyttäytymiseen.

- Paul Volcker, 28.12.1983

Kuluttajahintaindeksi = inflaatio

- Kuluttajahintaindeksiä varten tarkistetaan kerran kuukaudessa.
- **Noin 500 hyödykkeen hinta noin 2 700 liikkeestä.**
- **Lisäksi Tilastokeskus saa tietoa eri viranomaisilta esimerkiksi vuokrasta ja rakennuskustannuksista.**
- **Hyödykekorin rakenne tarkistetaan joka vuosi, jotta se vastaisi ihmisten kulutustottumuksia.**
- **Esimerkiksi 2010-luvun lopussa hyödykekorista poistettiin vähäisen kulutuksen vuoksi mm. naudan suikalepaisti, riistapakaste, uistin, makuupussi ja digiboksi sekä palveluista kirjakerho ja elokuvavuokraus. Hyödykekoriin lisättiin maalaustyökalut ja retkeilyreppu.**

SUUPILON MUOTOI-
NEN PILVI LASKEUTUI
JA IMAISI SITTEN
ROOPEN MAARATTO-
MAN OMAISUUDEN
YLÄILMOIHINI!

APUAI APUAI
PYÖRRE-
MYRSKY!

SITTEN -
TÄMÄ ON ERI HAUSKAA, HANNU!
NYT ME KATSELEMME
MAAILMAA!
KULJE
MUKAVINTA
TIETÄ, AKU!

TÄLLÄ VÄLIN OLI
PILVI PURKANUT
RAHOJA KAIKKIALLE
MAAHAN! IHMISET
NOUKKIVAT NIITÄ
JA OLIVAT
ONNELLISIA!
NYT LOP-
PUI TYÖN-
TEKO!
ME LÄHDEM-
ME MATKUS-
TAMAAN!

ROOPE-SETÄI
ROOPE-SETÄI
MISSÄ SINÄ
OLET?

OLIPA ONNI, ETTÄ OLIN
TÄLLÄ LADON ALLA
TIIVISTÄMÄSSÄ SITÄ!

TUOLLA ME OTAMME BENSINIÄ
JA SYÖMME HYVÄN PÄIVÄLLISEN!
SOPII HYVIN,
SERKKU!

SULJETTU!
SULJETTU!
OMISTAJA
MATKOILLA

RAHASI OVAT KADONNEET!
MYRSKY VEI NE MENNES-
SÄÄN TIES MINNE ASTI!

JOS EDELLEEN JÄÄN HOITA-
MAAN TALOANI, TULEVAT
RAHAT KYLLÄ
ITSESTÄÄN
TAKAISINI!

KAHVILA
SULJETTU!
OMISTAJA
MATKOILLA
ENTÄ PÄI-
VÄLLISEMME?

HEI! MILLOIN
LÄHTEE LINJA-AUTO
SEURAAVAAN KAU-
PUNKIIN?
VAIKEA SANOA, POJATI
KAIKKI KULJETTA-
JAT OVAT MAT-
KOILLA!
ODOTUSSALI

SUUPILON MUOTOI-
NEN PILVI LASKEUTUI
JA IMAISI SITTEN
ROOPIEN MAARATTO-
MAN OMAISUUDEN
YLÄILMOIHINI!

APUAI APUAI
PYÖRRE-
MYRSKY!

SITTEN -
TÄMÄ ON ERI HAUSKAA, HANNU!
NYT ME KATSELEMME
MAAILMAA!

KULJE
MUKAVINTA
TIETÄ, AKU!

TÄLLÄ VÄLIN OLI
PILVI PURKANUT
RAHOJA KAIKKIALLE
MAAHAN! IHMISET
NOUKKIVAT NIITÄ
JA OLIVAT
ONNELLISIA!

NYT LOP-
PUI TYÖN-
TEKO!
ME LÄHDEM-
ME MATKUS-
TAMAAN!

ROOPE-SETÄI
ROOPE-SETÄI

MISSÄ SINÄ
OLET?

OLIPA ONNI, ETTÄ OLIN
TÄLLÄ LADON ALLA
TIIVISTÄMÄSSÄ SITÄ!

TUOLLA ME OTAMME BENSINIÄ
JA SYÖMME HYVÄN PÄIVÄLLISEN!

SOPII HYVIN,
SERKKU!

SUJUTTU!

SUJUTTU!
OMISTAJA
MATKOILLA

RAHASI OVAT KADONNEET!
MYRSKY VEI NE MENNES-
SÄÄN TIES MINNE ASTI!

JOS EDELLEEN JÄÄN HOITAMAAN TALOANI, TULEVAT RAHAT KYLLÄ ITSESTÄÄN TAKAISINI!

KAHVILA

ENTÄ PÄIVÄLLISEMME?

SUJUTTU!
OMISTAJA
MATKOILLA

HEI! MILLOIN
LÄHTEE LINJA-AUTO
SEURAAVAAN KAU-
PUNKIIN?

VAIKEA SANOA, POJATI
KAIKKI KULJETTA-
JAT OVAT MAT-
KOILLA!

ODOTUSSALI

TOTTA KAI PÄÄSET TÖIHIN
TAKAISIN! MUTTA JOS HALUAT
AAMIAISTA, MAKSAVAT MUNAT
MILJOONAN KAPPALE!

PIAN TULEVAT
IHMISET ETSIMÄÄN
TYÖTÄ JA OSTA-
MAAN RUOKAA
— JA ROOPE-SETÄ
OSAA KYLLÄ
KISKOAI

HINNAT
KINKKU 1000.000.000 kpl.
KAALINKERÄ 2.000.000 "
1/2hl RUKIITA 4.000.000 .
100g VILJOJA 6.000.000
1 MUNA 1.000.000

VÄHITTELEEN ROOPE-

RAHAA! RAHAA!
OLEN MAAILMAN

KYSYNTÄINFLAATIO

eli kysynnän kasvu

Kysyntäpaine:

- Viennin kasvu
- Yksityisen kysynnän kasvu
- Investointien kasvu
- Julkisen kysynnän kasvu

MONETAARINEN

INFLAATIO =

rahan määrän kasvu,
löysä rahapolitiikka

KUSTANNUSINFLAATIO

eli tuotantokustannusten
nousu

- Raaka-aineiden hintojen nousu
- Palkankorotukset (alhaisen tuottavuuden aloilla)
- Korkotason nousu
- Välillisten verojen nousu
- Tuontihintojen nousu (puoli-valmisteet)

**TUONNIN
KASVU (menot)**

**INFLAATIO eli
rahanarvon lasku
hintojen nousu**

**VIENNIN
VAIKEUTU-
MINEN (tulot)**

ODOTUSINFLAATIO

• palkkavaatimukset

• Inflaatiolisä toimitussopimuksissa

Minkälaiset asiat voivat aiheuttaa

a) kysyntäinflaatiota

- **Lisääntyneet tulot:** taustalla esim. palkkojen nousu, verotuksen lasku tai korkojen lasku
- **Odotusinflaatio:** odotettavissa oleva todellinen tai kuviteltu hintojen nousu voi lisätä kysyntää
- **Monetaarinen inflaatio:** taloudessa liikkeellä olevan rahamäärän lisääntyminen

Minkälaiset asiat voivat aiheuttaa

b) kustannusinflaatiota?

- **Kohoavat palkat** (etenkin jos ne kohoavat tuottavuutta nopeammin)
- **Kallistuvat raaka-aineet** (öljy, energia, komponentit ym.)
- **Verokiila:** lisääntyneet verot ym. pakolliset maksut

INFLAATION HAITTOJA

- **Pienituloiset häviävät - suurituloiset voittavat → tulojen kasvuvauhti!**
 - Eläkeläiset, opiskelijat, työttömät ja säästäjät häviävät
 - + Velalliset voittavat
- **Mahdollistaa velkakeinottelun** (reaalikorko)
- **Vaikeuttaa yritysten laskelmia**
- **Vaikeuttaa ulkomaankauppaa**
- **Korot nousevat**
-

INFLAATION HYÖTYJÄ (maltillisen)

- **Nousukauden ilmiö:**
 - Hyödykkeet käyvät kaupaksi
 - lisää työtä ja tuloja
 - lisää kulutusta
 - lisää verotuloja
 - vähemmän sosiaalimenoja
 - ...
- **Kunnes ollaan mahdollisesti ylikuumentuneessa taloudessa!**

Vaikutus kotitalouksiin

- **kulutusmahdollisuudet vähenevät**
 - **Eryityisesti pienituloiset kärsivät:**
 - Koska kaikki tulonsiirrot eivät nouse inflaation tahtiin (ja hinnat voivat nousta nopeammin kuin palkat).
 - Suurempi osa välttämättömiin tarpeisiin.
- **korkotasot nousee, lainakulut kasvavat**
- **säästäjien säästöt hupenevat**

Vaikutus yrityksiin

- kysyntä vähenee
- ulkomaankauppaa käyvien yritysten hintakilpailukyky heikkenee (suhteessa kilpailijamaihin)
- korkotaso nousee → investoinnit ovat kalliita
- tuotantokustannukset nousevat

Vaikutus kansantalouteen

- kansantalouden kilpailukyky heikkenee
- yleinen epävarmuus vaivaa: talouden suunnittelu on vaikeaa
- vaarana on talouskasvun hidastuminen, joka vähentää verotuloja
- mahd. lomautukset/irtisanomiset

*INFLAATIO (kysyntä/kustannus)

HINNAT NOUSEVAT

ELINKUSTANNUKSET
NOUSEVAT

Miten inflaatiota
voidaan torjua?

TUOTANTO-
KUSTANNUKSET
NOUSEVAT

VAADITAAN LISÄÄ
PALKKAA

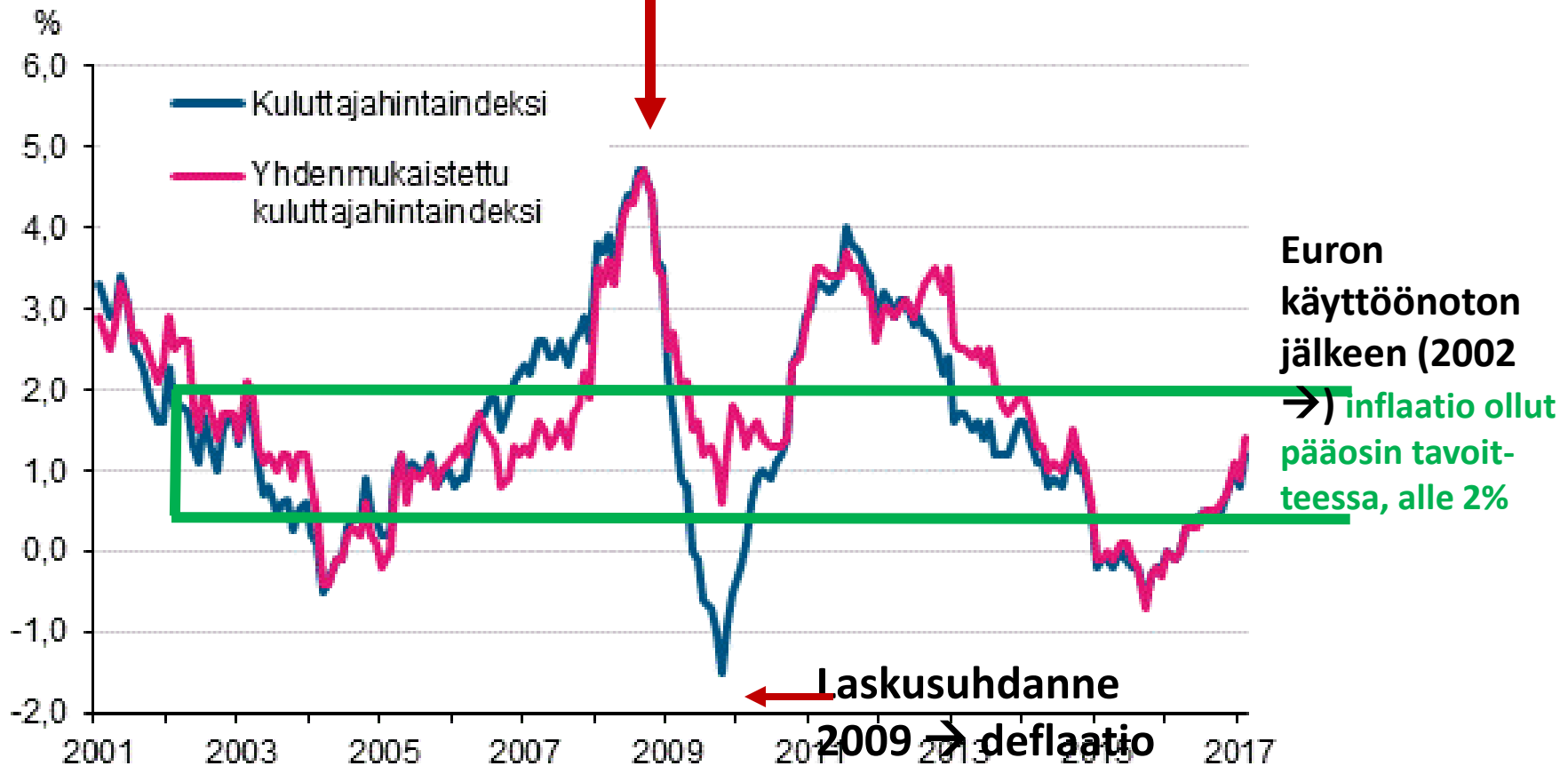
KYSYNTÄINFLAATION TORJUNTA

- **Pidetään palkankorotukset maltillisina**
 - **Kiristetään verotusta**
 - **Nostetaan korkoja**
 - **Heikennetään tulonsiirtoja**
- **Ei anneta rahan määrän kasvaa taloudessa liikaa**
- (enemmän teoria kuin käytäntö).

KUSTANNUSINFLAATION TORJUNTA

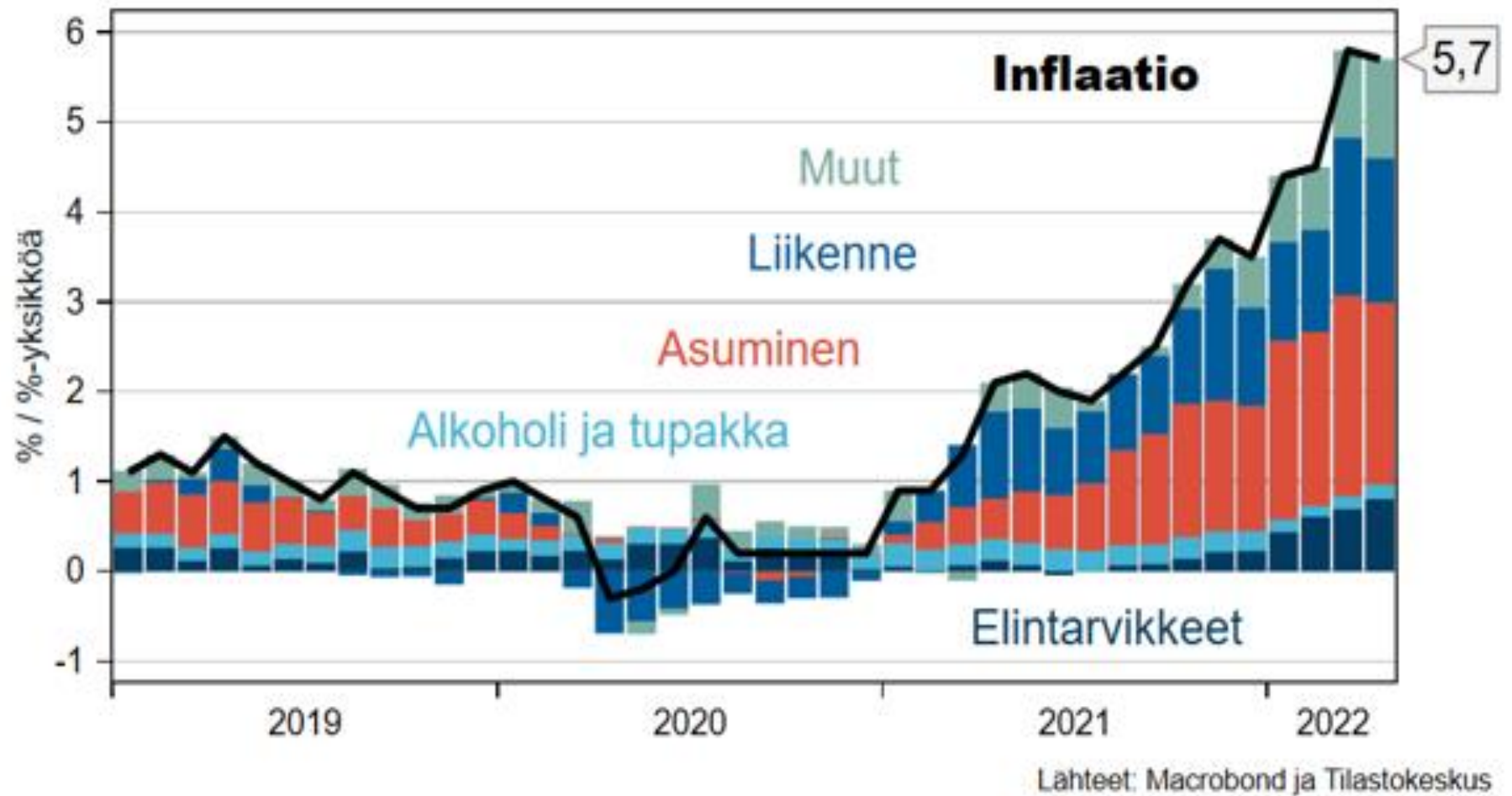
- **Pidetään palkankorotukset maltillisina**
- **Ei kasvateta työn sivukuluja**
- **Raaka-aineiden hintoihin voi vaikuttaa verotuksella**
 - valuuttakurssilla on niihin merkitystä

Talouden noususuhdanne kiihdytti inflaatiota 2007– 2008

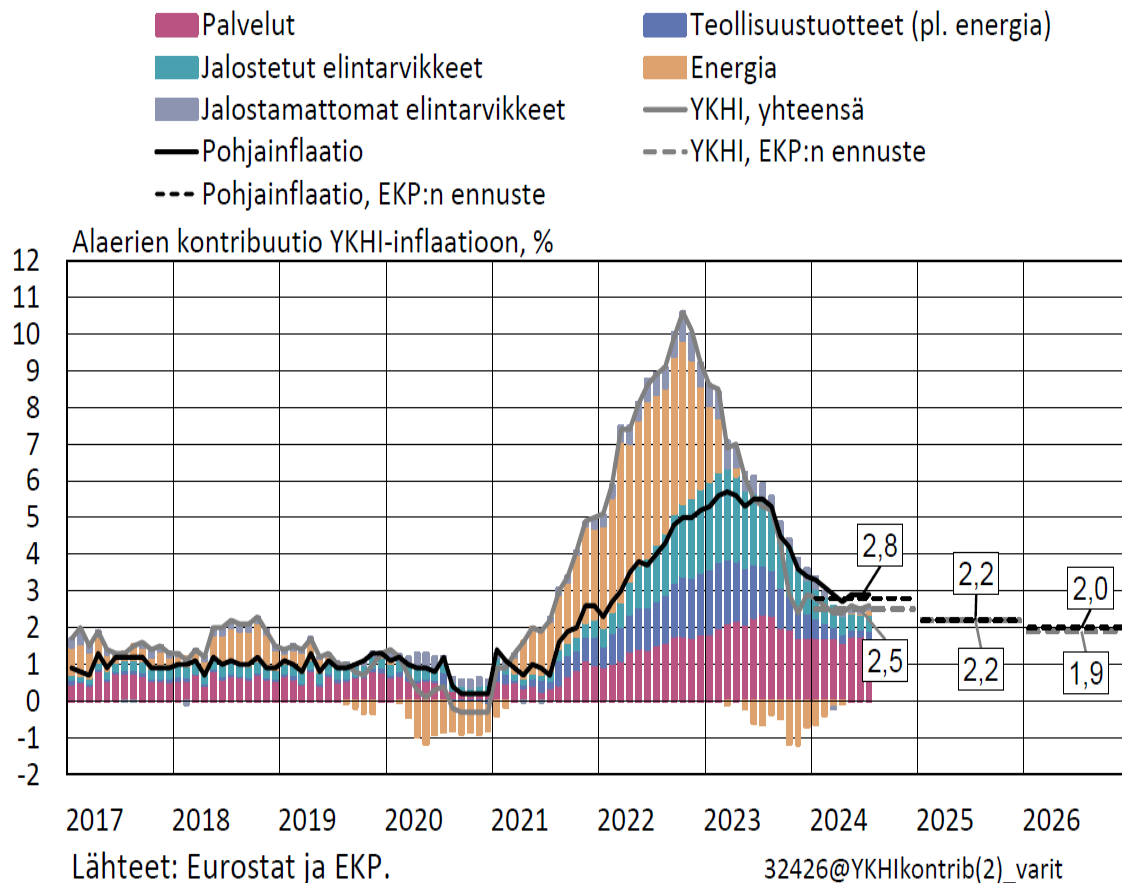
Inflaation tilannekuva: Inflaatio on yhä liian nopeaa – pohjaininflaatio sitkeää. Pohjaininflaatio ei sisällä ruoan ja energian hinnanmuutoksia, koska ne heilahtelevat helposti.

Inflaatio Suomessa

[Inflaatio](#)

Euroalueen inflaatio hidastumassa EKP:n 2 prosentin tavoitteeseen

- ECB Marginal Lending Facility Rate for Euro Area
- Consumer Price Index: Harmonised Prices: All Items Less Food, Energy, Tobacco, Alcohol: Total for the Euro Area (19 Countries)

Stagflaatio

Taloustilanne, jossa hintojen nouseminen, lama ja korkea työttömyys vaikuttavat samaan aikaan.

= inflaatio + lama (stagnaatio) = pahin tilanne

DEFLAATIO = yleinen hintojen lasku

→ odotetaan hintojen laskevan lisää

→ kysyntä heikkenee

→ kulutus heikkenee

→ tuotanto vähenee

→ investoinnit vähenevät

→ kannattavuus heikkenee

→ työttömyys lisääntyy/palkat heikkenevät

→ lainanhoito vaikeutuu, reaalikorko kasvaa

→ investoinnit vähenevät

→ työllisyystilanne huononee

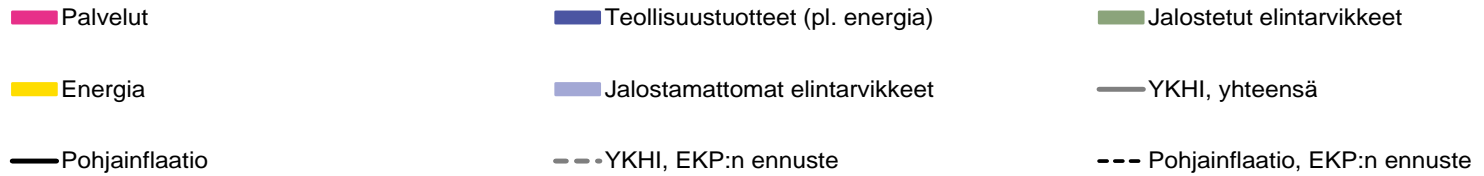
→ kysyntä heikkenee

→

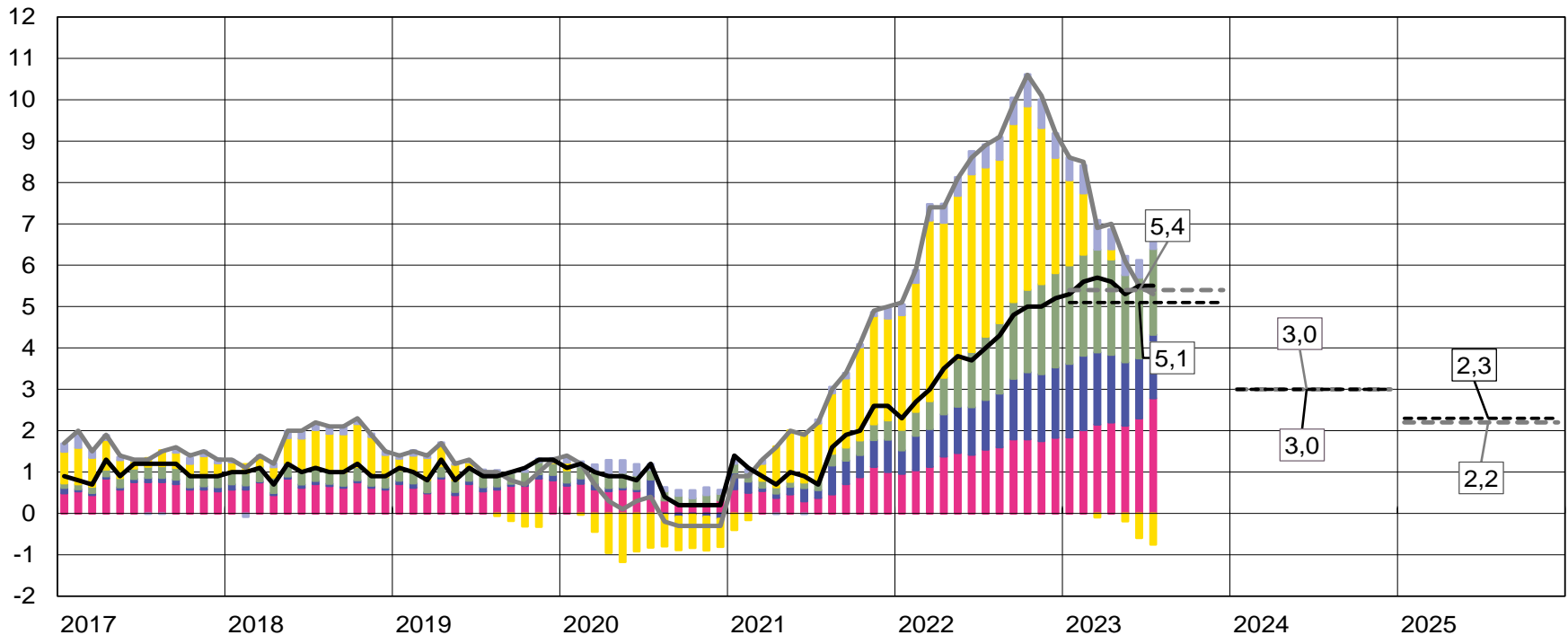
→ Talous pysähtyy

→ lama!

Inflaation tilannekuva: Inflaatio on yhä liian nopeaa – pohjaininflaatio sitkeää

Alaerien kontribuutio YKHI-inflaatioon, %

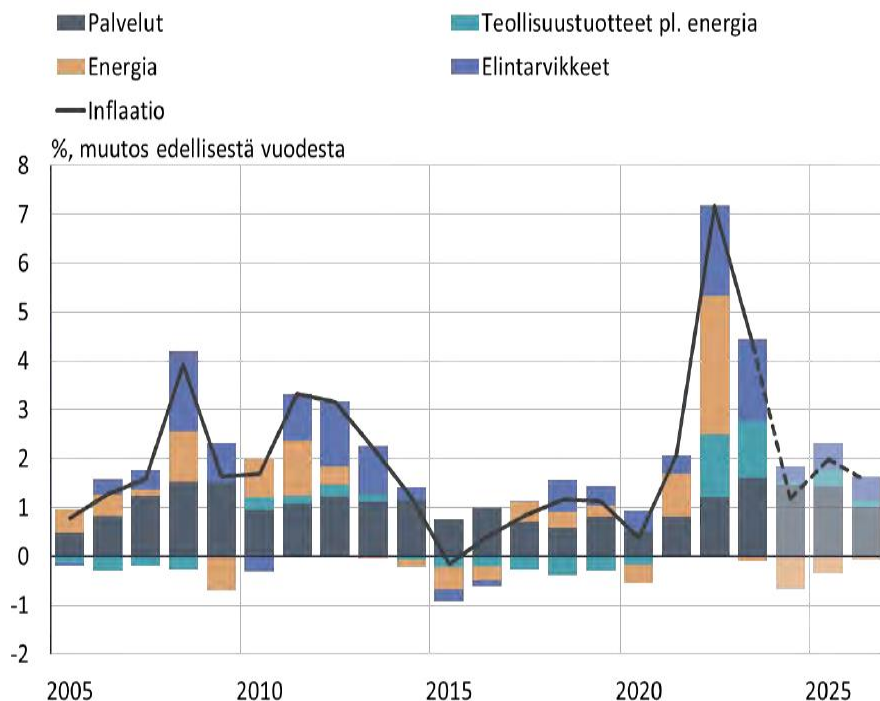

15.5.2023

Lähteet: Eurostat ja EKP.

32426@YKHikontrib(2)

Inflaatio on hidastunut, hintapaineet pysyvät maltillisina

Lähteet: Eurostat ja Suomen Pankin ennuste.

© Suomen Pankki, 22.5.2024, 302396@YKII

- Inflaatio pysyy alle 2 prosentissa vuosina 2024–2026
- Veronkorotusten inflaatiota kiihdyttävät vaikutukset ovat voimakkaimmillaan vuonna 2025

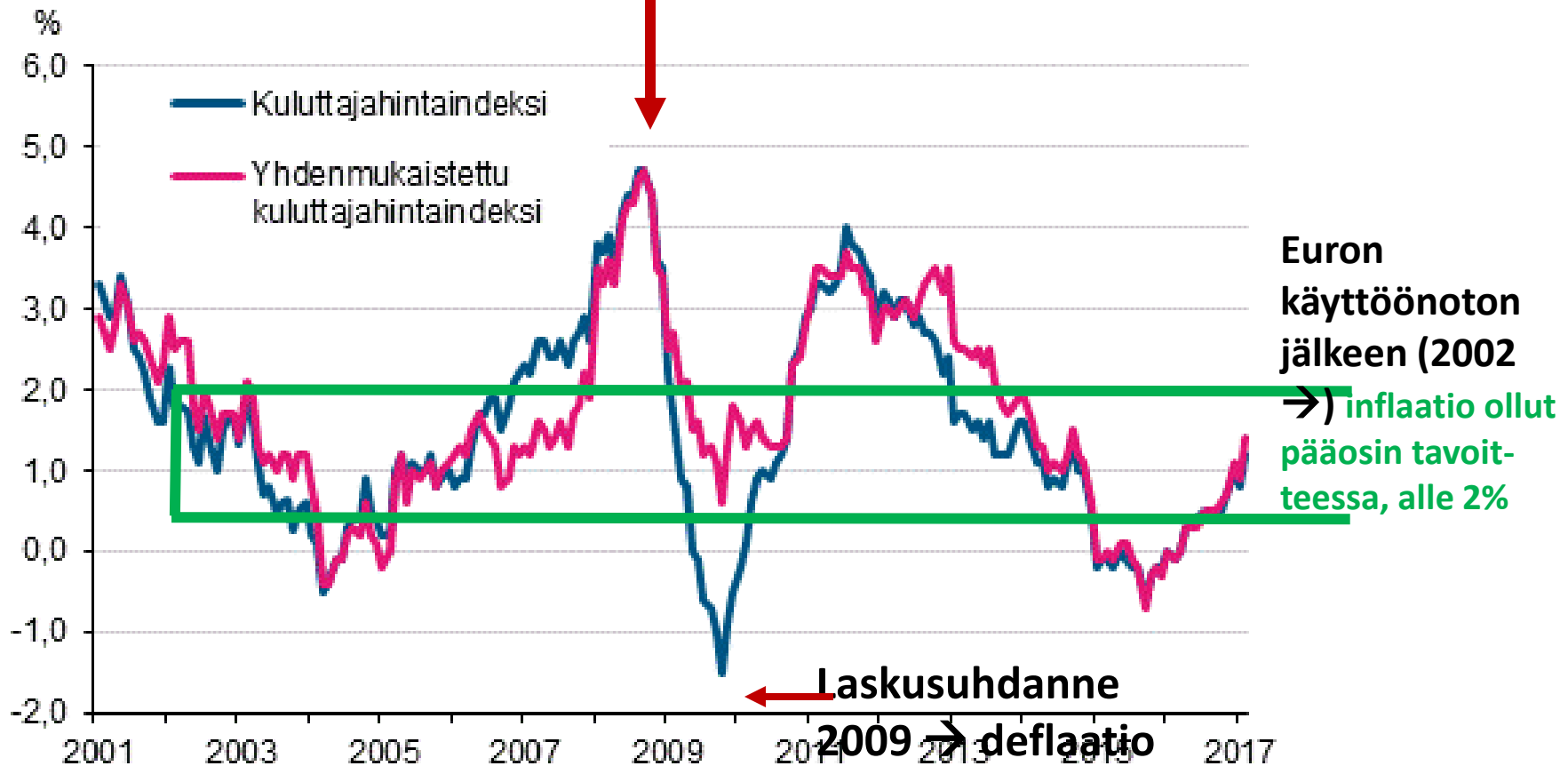
Hintavakaus

Inflaatio vs. deflaatio

- Deflaation ongelmia:
 - hintojen laskiessa **kuluttajat lykkäävät ostopäätöstään** ja odottavat hintojen laskevan edelleen
 - kysyntä supistuu nopeasti, mistä seuraa:
 - **konkursseja**
 - **työttömyyttä**
 - **verotulojenlaskua**
 - **jne.**

Talouden noususuhdanne kiihdytti inflaatiota 2007–2008

Inflaation tilannekuva: Inflaatio on yhä liian nopeaa – pohjainflaatio sitkeää. Pohjainflaatio ei sisällä ruoan ja energian hinnanmuutoksia, koska ne heilahtelevat helposti.